

Год. VI.

Број 33.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА

БЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 11. августа 1896.

Основни принцип римског католицизма.

— Н. Бјељајев. —
(Свршетак)

Сви изнети назори, из којих се саставља теорија сатисфакције, развили су се и очврели у католичкој догматици у оној епоси, када је папство у својој тежњи апсолутизму постигло највеће успехе. То се не може узети тек као нека случајност. Међу тим назорима и папским апсолутизмом постоји органска свеза. Сгвар је у томе, што се указаним особинама католичке теорије намеће за Хришћанина тежак јарам. Теорија се та као с намером подиже на тај начин, да изагна из душе верних, својствене Хришћанину осећаје вере, наде и љубави према Богу; она слаби те осећаје, гуши их осећајима контрадикторним, потреса дух ужасом гнева. Божјег, гони Хришћанина да се концентрише на осећају страха и трепета пред Богом, који се слика у њој као Бог јарости и освете. Али чим је тежи био јарам, који је наметнула на

западног Хришћанина теорија сатисфакције, тим је лакше било папству господарити над светом. Та је теорија приморавала, да се гледа на папство као на силу не само свемогућу, него у исто време и грозну. Тобожњи намесник Божји на земљи, папа је имао у својој руци непотрошив арсенал свемогућих казних средстава; својим непријатељима је могао не само претити адом, него и употребити против њих још у земаљском животу разноврсне тешке мере, духовне и спољашње, могао је лишити благодатних дарова и онђења с црквом, могао је чак попети на спалиште. Система папства је тежила да постане системом најужаснијег терора и та тенденција римских првосвештеника је налазила себи потпору и оправдања у теорији сатисфакције.

Уосталом сваки осећај имаде своје границе. Запад европски је дрхтао пред папама и то им је било од користи. Али отуда је могла понићи и превелика опасност за намеснике блаженога Петра. Деспоти и тирани међу своју

власт на коцку, ако не знају за други извор своје силе, осим страха угњетених, и ако не умеју да ударају у друге жице човечијег срца. Та власт, која уме само карати, а не уме миловати, никада не може бити уверена у своју чврстину. Стога је било у интересима папства, да покаже свету, да се у његовим рукама налазе и средства милосрђа. И у том им је опет помогла теорија сатисфакције. Папе се с нова обратише истој власти: везати и дрешити, из које је било изведено и право јерархије, да казни грехе, и нађоше, да је из те власти могуће начинити какову zgodну употребу. Је ли н. пр. требало папи, да цар или краљ осети његову силу, он удара на њега анатему или интердикат, у име оне пуномоћи, да му је дана власт везивати. Када анатеме и интердикти не произведоше жељеног дејства, тада се папа позивао на власт решавати и разрешавао је поданике од заклетве. А отуда, из власти везати и дрешити, папе изводе право тако званих диспензација т. ј. право обустављати дејство црквених каноничких установа за посебне личности, јер ко добије папску диспензацију за тога и није писан закон. С том се влашћу сједињује и као нека пуномоћ располагања туђом својином, т. ј. одузети од законитог поседника и присвојити себи или дати неком другом. А у теорији сатисфакције формула везати и дрешити добила је још нови смисао. Ако везати значи корити грехе, онда дрешити садржи у себи пуномоћ опраштати грехе без казне, без укора, другим речима давати индулгенције. На тај начин су папе стицале могућност да утечу на народ и да га држе у покорности не само страхом, него и милостима. Али при том је значајно, да апсолутизам папски остаје не само неприкосновен, него чак налази у учењу о индулгенцијама нову потпору и ново проширење. Учење го утврђује папама право помиловати; али уједно с тим даје на знање, да то право не треба разумети у смислу позитивне обавезе за папу, да напротив практична примена тога права потпуно зависи од воље и увиђавности самога папе. Папа уопће може давати индулгенције у свако време, али он их даје само онда, кад му је то угодно. При индулгенцијама се дефицит наших заслуга покрива обично сувишцима задовољења светих. Али чинити зајмове из духовне ризнице и раздавати преобилна задовољења светих међу верне,

за то нема нико пуномоћи, осим епископâ Рима. Остаје још filioque. Треба узети да се првобитно папска идеја и filioque развијали и ако паралелно, али ван узајамне зависности. У историји развића тих доктрина бивало је чак момената, када су се епископи Рима пеказивали против filioque. Али међу њима се могла установити логичка свеза после, када се с једне стране папе помирише с пронађеним на западу учењем о исхођењу Св. Духа и с допуном васељенског симбола ставком, која је изражавала то учење, а с друге стране када се запад помирио са својом покорношћу папству. Да се ухвати та свеза и призна само могућност унутарњег саодношаја између папске идеје и filioque, мора се узети у обзир, да су, бранећи свој догмат, богослови католицизма налазили основ за њега, међу осталим, и у речима Господа: **егда прѣдетъ Оутѣшителъ, егоже азъ послю вамъ ѿ Отца, Дсхъ истинны, иже ѿ Отца исходитъ той свидѣтелствуетъ ѡ мнѣ** (Јов. XV, 26). А из тих речи, у којима се, по православном разумевању, говорио два различна предмета, а наиме о временом посланству Духа Св. у свет од Сина и о вечном исхођењу Св. Духа од Оца, богослови католицизма добијали су у корист filioque аргуменат на тај начин, што су се трудили да временито посланство Св. Духа у свет ако не идентификују, а оно свежу с процесом његовог вечног исхођења, износећи при том испоређење, да временито посланство Св. Духа у свет од Сина Божјег само собом претпоставља зависност Св. Духа од Сина и по самом процесу вечног исхођења. А та претпоставка садржи већ у себи кључ, да се разјасни и она тачка католичке догматике, по којој Св. Дух не може деловати у свету мимо папе, који је једини и искључиви спроводник благодатних дарова за сву цркву. Папа је намесник Христов и наиме из тог намесништва истичу његове пуномоћи да располаже благодатним даровима, које излива Св. Дух на цркву. Али ако временито посланство Св. Духа у свет од Сина претпоставља зависност Духа од Сина и по вечном исхођењу, онда и папска идеја мора такође претпостављати собом ту зависност: католицизам је морао заступати и доказивати ту зависност, да би на тај начин утврдио искључивост папских права, да буде једини орган благодатних дејстава Св. Духа за све верне.

У осталом, ма да се у логичном одношају та свеза међу папизмом и filioque представља као могућна и природна, у истини се мора признати за проблематичну, јер у књижевности нема одређених и позитивних доказа за њу.¹ Али не подлежи ни најмањој сумњи, да чим је filioque постало опћим веровањем западне цркве и чим је у папџ нестало добре воље или авторитета, да заступају целину и неповређеност васељенског симбола, да су већ морали узети под своју заштиту ту допуну символу, која ма да првобитно није била створена нити у Риму нити по иницијативи папској, ипак је коначно ушла у састав вероисповедне системе западне цркве тек онда, кад је била призната у Риму, као факат свршен и неоспоран. Одрећи се од filioque за папе би значило одрећи се претензија на догматичку непогрешивост.

Већ је било много покушаја претресања вероисповедне системе католицизма и сваки пут се при сличним покушајима показало, да нападај на коју му драго делимичну вероисповедну особину римске цркве води и негација папске идеје и да негација папске идеје води потресу све вероисповедне системе католицизма, а особито оних њених тачака, којима се римска црква разликује од других вероисповедних облика Хришћанства. Из покушаја те врсте, који иду у прошле векове, довољно је указати на реформацију XVI. века, која надмаша све пређашње црквено-преобразовне покрете на западу како по својим размерима, тако и по важности постигнутих резултата. Лутер је започео своју борбу против католицизма полемиком против индугенција. Али та се полемика свршила стварањем сасвим нове вероисповедне системе, у којој је заједно са другим особинама католицизма била одбачена папска идеја. У новије време су узели прегресати систему католицизма тако звани старокатолици. По својим спољашњим размерима тај покрет није тако велик, као протестангизам. Зато, по своје унутрашњем значају и смислу, старокатолицизам се представља као појава важнија, него сви црквено преобразовни покрети, који су поникли на западу кад му драго пређе.

Негација папске идеје чини излазну тачку Старокатолицизма. А резултати те негације избијају сада у томе, што заједно с папском идејом Старокатолицизам одбацује и све оно, што је нарасло у системи католицизма под утецајем папства. Тим путем је Старокатолицизам израдио себи своју особиту вероисповедну систему, која се битно разликује од оне, чију је коначну формулу установила римска црква, правилније рећи — папство, на ватиканском сабору. Али вероисповедна система Старокатолицизма, како је она обележена у најновије време, није нова система. Старокатолици не пронађоше никаквих новотарија. Напротив они поставише за своју задаћу само повратак оном веровању, кога се држала црква у перијоду седам васељенских сабора, пре вероисповедног и црквеног раздељења међу истоком и западом. Као коначни резултат свега тога добија се, да с једне стране идеја папства одишта заузима централно место у системи католицизма и да се с друге стране мора одбавати здрав правац Старокатолицизма.

С руског превео

М. В. Јов.

Карактер вјере слијепца Јерихонског.

Св. Лука гл. XVШ.

Несрећа, која толико пута задеси и унесрећи људско биће, јест сљепоћа. Заста, ко није осјетио болни осјећај у срцу своме, гледајући оно строго и мрачно чело; гледајући оне очи, које никд не угледаше зраке божијега свијетла и божијега дана? Кога није заболило срце и утроба, посматрајући онај израз лица, које не одаје никака трага, никака знака радости? Несретни слијепци! Увијени тамним велом вјечите ноћи, шта знате ви о васпони, шта знате о животу? Хиљаде свијетова врви и трепти над главом вашом, па дивите ли им се ви? На небу свијетли миријаде звијезда, запаљене лучом Вјечнога; силну пријатно свијетло своје; говоре језиком цјесничким, рјечитим, побожним; а да ли га разумијете ви? Свиће, истина, сваког јутра сунце, извор живота, свјетилка васпоне; обасјава свијет, шаље топлоту и живот; ал само за вас је оно нијемо; само за вас не има радости, само вас оставља у ноћи вашој. Јадни слијепци! Ја вас жалим и боли ме за вама. Ал' има још и друга сљепоћа, још тежа, још жалоснија, по рјечима божанске премудрости још чешћа, још

¹ У колико нам је позната литература предмета, у опћим цртама се указује на ту свезу између папске идеје и filioque у „Православномъ Собесѣдникѣ“ 1864 г. део I стр. 40.

обичнија, *слепота душевна*. То је болест оних, који су ослабили или угасили свијетло духа свога. **Очи нмштѣ, и не оузраѣтѣ,** то је болест многих Хришћана, који обманувши себе удаљише се од Бога, а Бог се удаљи од њих! и ако имају још штогод ума, не разумјевају с њим више. Ох, кака је то тек слепота! каква несрећа! Свиће истина, свако јутро сунце истине и вјечне правде, да осветли, обасја и озари сваког човјека, који долази на овај свијет; свиће истина то врело вјечног живота, да уљенша, да оживи, да обасја, да загрије топлотом љубави свијет интелектуални и морални; али духом слијени то не виде. Као звијезде на плавом ведром небу, сјају праведни и свети божји, са њиховим дјелима и њиховим примјерима; али слијени духом то не разумију, или не ће, да разумију. Сваког су дана окружени чудесима љепоте и добротинастава, разасутог пуном руком Створитељевом; али слијени духом то не разумију, већ газе тајне и величине божје.

О биједни слијенци! Душе нијеме и глуве за хармонију створења, душе тамне, које не пропуштате у себе свјетлост Божијег свијетла, вјере, дођите са мном у школу слијенцу једном. Слијенац Јерихонски, данас ће вас научити, шта имате чинити, да се ослободите болести ваше; дођите, да вам отвори вид духа, показујући вам начин, којим је он задобио вид свој; показаће вам уједно какав карактер мора имати вјера ваша.

Кад је Исус Христос ишао у Јерихон, слијенац неки сједио је крај пута просећ. Чувши, да гомила народа туда пролази, питао је зашто је то. И он је дознао, да Исус Христос пролази. Тада повика „Исусе сине Давидов помилуј ме.“ Ето вам слијенца једног, који се налазио у несретном стању, па желећи, да се опрости таме и тмине своје, позва онога, који је свјетлост свијета, пут, истина и живот. Слијенац Јерихонски желио је, да му сване свијетло живота, и тек што је чуо, да Исус Христос пролази, скочи на ноге и зовну га свом моћи душе своје. Ах! Дакле је истина, да требамо прије вјеровати, па да се Бог умилостиви доћи к нама. Онда ћемо тек достојни бити његова милосрђа, његова похода. Види се јасно, да је вјера слијенца овога била чиста, одређена и стална. Он није много премишљао: да ли ће ме примити Бог овако биједна и прљава? Како ћу прићи к њему, кад је опкољен толиким свијетом? Па онда? Па како! Не, Не, он није ни дао много премишљања, која

угушују вјеру. Он је скочио на ноге, пружно руке молећ се Богу; и њега зазвао свом душом својом. Осјећате ли молитву вијерног: „Господе, сине Давидов емилуј ми се!“ А шта зна он о вјечном пореклу Божанског Слова, кад га назива сином Давидовим? Откуд је научио ту небеску науку, тај раздранани и прљави просијак? Из књига? Не, јер он је слијен. О благословена вјеро! колике тајне откриваш простима и неукима, а ускраћујеш мудрацима вијека! Научимо се дакле од слијенца овога, те ако желимо запалити свијетло духа свога, треба да имамо вјеру једноставну, брзу, сталну, постојану. Гомила народа пријетила је слијеном, да умукне, да им не загушује уши тим побожним узвицима. Ал он још јаче узвикиваше исповиједајућ божанство Христово пред свијетом; а што то значи? Вјера кад је истинита, онда је и смјела и поуздана. Слијени из Јерихона завета исповиједа отворено и јавно вјеру своју у Исуса Христа, пред народом. Притворност, лицемјерство и бојажљивост у исповиједању вјере јест мана душа слабих и малодушних. То је безбожно одрицање и затајавање. И ти слијенче Јерихонски, који срцем вјерујеш у правду, и устима ју исповиједаш, ти, који си признао Исуса Христа пред људима, и тебе ће Исус Христос признати пред Оцем својим. Који није то разумио?

Исус Христос призвао је слијенца к себи, и запитавши га шта жели, повратио му је вид. Вјера дакле сједињује човјека с Богом, Створитеља са створењем, вјером богати сваким благом и благословом обдарује сиромашка. Вјера осветљава, вјера спасава.

Слијенац, кад је прогледао, ишао је за Христом славећи Бога. Завета вјера чим је топлија и режнија у свом почетку, тим је чвршћа и постојанија у свом развоју и напретку. Вијерни ком је добротинаство учињено позивао је народ, да хвали и слави с њиме милосрђе и доброту Бога свога. Он га је пратио свуда, свом душом презирући све непогоде, тегобе и тешкоће путева. Завршимо дакле: Блажени, који не виђеште чудеса његова као слијенац Јерихонски, а који вјероваше. Да блажени, јер који вјерује у Сина божјег. Биће спасен, имаће у себи доказ божји и биће укријешљен својом властитом кријешњом.

С талијанског превео

Јован Узелац, свештеник

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

„Крај света“.

Читао сам прошле године и у једном српском листу где се, у једној белешки, вели: да ће се месеца марта (1896.) издати сензациони роман под називом „Крај света“ на енглеском, француском, руском, талијанском и немачком језику.

Читајући поменућу белешку, сетим се на једну латинску књигу која се у мојој библиотеци налази под овим називом: „Fasciculus Controversiarum Theologicarum — — — — Per Johannem Prideaux. Haud ita pridem apud Ochoenienses S. T. Professorem Regium, et postea Episcopum Wigorniensem.“

Није нигде забележено у овој књизи: где је и кад је штампана? А мајушни онај простор, на ком се обично место и година ставља, испуњен је са овим цитатом: „Joh. VI. v. 12.“ (И кад се наситише, рече ученицима својим: *скуштите комаде што претекоше да ништа не пропадне.*)

Поменућа латинска књига почиње са страном 527-ом а свршава се са страном 732-ом. Из овога без сумње следи: да је ова књига наставак пређашње књиге, коју ја немам.

У овој књизи на стр. 702—703. налази се VII. питање на латинском језику овако: „Quaestio VII. An mundus hic visibilis per ultimam conflagrationem sit annihilandus? (Хоће ли се овај видљиви свет последњим огњем уништити?)“

Писац озбиљно тврди, да ће се уништити, а тврдњу своју поткрепљује са разним цитатима из св. писма. Наиме он се позива на ове наводе из св. писма:

„Али ти си тај исти и године твоје не ће истећи: (Псал. 102. ст. 27.)“

„Синови ће слуга твојих живети, и семе ће се њихово утврдити пред лицем твојим“ (Псал. 102. ст. 28.)

„А кад вели: нов завет, први начини ветхијем; а што је ветхо и остарело, близу је краја.“ (Јеврејем гл. 8. ст. 13.)

„Подигните к небу очи своје и погледајте доле на земљу; јер ће небеса ишчезнути као дим и земља ће као хаљина оветшати, и који на њој живе помреће такођер; а спасење ће моје остати до века, и правде моје неће нестати.“ (Ис. гл. 51. ст. 6.)

„Јер, гле, ја ћу створити нова небеса и нову земљу, и што је прије било неће се помињати, нити ће на ум долазити.“ (Ис. гл. 65. ст. 17.)

„Небо и земља проћи ће, али речи моје неће проћи.“ (Мат. гл. 24. ст. 35.)

„Нама који не гледамо на ово што се види, него на оно што се не види; јер је ово што се види, за време, а оно што се не види, вјечно. (Коринћ. гл. 4. ст. 18.)“

„И ноћи тамо неће бити, и неће потребовати видела од жишка, ни видела сунчаног, јер ће их обасјавати Господ Бог: и цареваће ва век века.“ (Откривење св. Јована гл. 22. ст. 5.)

„И видех небо ново и земљу нову; јер прво небо и прва земља прођоше, и мора више нема.“ (Откр. Јованово гл. 21. ст. 1.)

„Али ће доћи дан Господњи као лунез ноћу, у који ће небеса с хуком проћи, а стихије ће се од ватре распасти, а земља и дела што су на њој изгореће.“ (Петр. гл. 3. ст. 10.)

„Јер овде немамо града који ће остати, него тражимо онај који ће доћи.“ (Јевр. гл. 13. ст. 14.)

„Од селе докле буде земље, не ће нестати усева ни жетве, студени ни врућине, лета ни зиме, дана ни ноћи“ (Прва књ. Мојсијева гл. 8. ст. 22.)

„Небо је небо Господње, а земљу је дао синовима човечијим“ (Псал. 115. ст. 16.)

*

За своје доба чувени негда теолог и писац горње расправе Придо, како читамо, озбиљно тврди: да ће се овај видљиви свет последњим огњем уништити, ал ни из далека нам не рече, а још мање из св. писма наговести: колико милиона година од прилике има овај видљиви свет јоште постојати?!

С тога држим да народи спокојно могу водити свемогућим Творцем одређене им дане живота свога, те из дубине срца свога вазда вапјати: Слава на висини Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља. (Лука гл. 2 ст. 14.)

*

У једној књизи год. 1635. у Амстердаму штампаној, под називом „Desperata Causa Paratus“ на стр. 687 спомиње се писац горње расправе Придо, као учени теолог, а како исти Придо у горњој својој књизи „Fasciculus Controversiarum Theologicarum и т. д. у предговору к читаоцима на стр. 530. баш на завршетку примећује да је он у време када је поменуто дело писао био већ преко седамдесет година стар, („Et hoc tempore plusquam septuagenarius“), то ће по свој прилици бити, да је негда учени теолог и писац горње расправе, Придо, живио између год. 1555—1630.

Српски Ковин.

Максим Лудајић.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Радња св. Синода буковинско-далматинске митрополије.

Његово ц. и кр. ап. Величанство врховном одлуком од 26. јуна 1896. најмилостивије се удостојило примити на највише знање *закључке св. Синода* Буковинско-Далматинске митрополије, држаног 4., 8. и 9. априла 1896. у цркви св. Тројице у Бечу.

Ово су ти Синодеки закључци, које је велики и правдољубиви наш Цар и Краљ премилостиво изволио узети на Царско Своје знање:

I. Поводом питања о *ius ad parochias* Далматинских манастира: Крке, Круне и Драговића, св. Синод је *закључио*: „Узимајући у обзир важну чињеницу, што у Далматинској епархији данас је врло оскудан број кандидата свјетовнога свештенства, и даље, што су поменути манастири сиромашни и од братије, која је на односним парохијама, добивају годишњу припомоћ за своје уздржање, — признати истим манастирима за сада, и док се данашње прилике не побољшају, уживање досадањег права на извјесне парохије, али то у строгој зависности од еп. Конвенторије Задарске, која ће за сваки посебни случај одлучивати о способности дотичнога калуђера за парохијску службу и по својој ће увиђавности одређивати и дизати калуђере са парохија.“

II. На пријаву преосв. епископа Далматинског госп. Никодима о вјерским агитацијама унијатскога клира противу правосл. цркве у Далмацији, св. Синод је *закључио*: „За сада пријаву ову примити на знање; а за случај да би се те агитације поновиле, високопреосвештени госп. Митрополит тражиће помоћ од високог ц. кр. Министарства богочасти и наставе, а при потреби обратиће се препокорним извјештем и на Његово ц. и кр. ап. Величанство молећи Царску заштиту православној цркви у Далмацији.“

III. Поводом оспоренога од ц. кр. Владе наслова наше вјере „православном“, и то приликом штампања у Бечу двије литургијске књиге за Далмацију, св. Синод је *закључио*: „Пошто је чл. 2. §. 14. Синодскога устава, удостојеног врховног Царског одобрења 21. августа 1884., одређено, да у дјелокруг митрополијског Синода спада „надзирање литургијске обредности . . . сходно опћим богослужбеним установама православне источне цркве (der orthodoxen orientalischen Kirche)“, то само по себи слиједи, да и печатање поменутих литургијских књига за Дал-

мацију мора стојати у зависности од одобрења православно-источног епископа, односно, архиепископа и митрополита, јер кад би се изоставио наслов „православно-источни“, тада би тијем исте књиге биле стигматизирание као неправославне, и с тога св. Синод ни под којим начином не допушта, да изостане из истих књига наслов „православно-источни.“*

IV. Услијед отписа високог ц. кр. Министарства богочасти и наставе од 19. септембра 1892. бр. 718. о установљењу појединих православно-парохија за православне, који се, ван епархија буковинске и далматинских, налазе у дотичним провинцијама Цислитавске половине Монархије, св. Синод је *закључио*: „Изјавити високом ц. кр. Министарству, да са црквенога гледишта ништа не стоји на путу, да се установе самосталне парохије у Прагу, Грацу и Бојанцима (у Крањској), и да се дотичним паросима повјери душестаратељска служба за све православне у оиће, који се налазе у Цислитавским провинцијама, ван Буковине и Далмације. Путне трошкове за вршење те службе у односним провинцијама имаће да подмирују дотични, који имају потребу од те службе, осим случаја ако надлежни пароси не добивају за то награду из државне благајне. Подређеност истих пароса једној или другој архипастирској јурисдикцији биће утврђена тада, кад државна власт одреди, да ли ће се и које парохије имати да установе.“

V. На питање о потреби да се законом одреде спољашњи правни односи православне цркве у Цислитавском дијелу ове монархије; пошто је истакнуто, да у погледу надлежности и дјелокруга, како црквене власти, тако и црквених општина, у спољашњим правним питањима често се разне сумње показују, и што је при једном конкретном случају ц. кр. Влада исказала, да би се уставним путем имала утврдити законска наређења о спољашњим правним односима православне цркве у држави, и то у смислу чл. 15. државног основног закона 21. децембра 1867.; пошто се даље истакло, да у смислу поменутога чланка државног основног закона издапа су већ законска наређења о спољашњим правним односима за римокатоличку и за протестантску вјероисповест, па чак и за израелитску, — св. Синод је *закључио*: „Нацрт устава о спољашњим прав-

* Услијед овога закључка синодскога ц. кр. Влада одустала је од истакнутога односног свога оспорјења (Мин. отпис 3. јуна 1896. бр. 1342).

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ним односима православне цркве у Цислитавеском дијелу Аустро-угарске монархије одмах саставити, те исти устав саопћити на односно мишљење консисторијама: Черновицкој, Задарској и Которској, и за тијем о томе уставу вијећати на првом Синодском засједању и конкретни предлог о томе поднјети ц. к. Влади.“

VI. Истакнуто је питање о потреби оцњег православног Синода за сву православну цркву у Аустро-Угарској монархији, и пошто се узело у обзир, да се ово питање већ од више година покренуло и да ц. к. Влада није ни у начелу противна, да се састави такав оцњи православни Синод св. Синод је закључио: „Покренути код ц. к. Владе одмах питање о уређењу оцњег Синода за сву православну цркву Аустро-Угарске монархије и порадити, да се исто питање чим прије ријеша.“

VII. После је вијећања о потреби, да се уреде односи православних војених свештеника у Аустро-Угарској и да се стане на пут данашњем анормалном положају тих свештеника у војсци, св. Синод је закључио: „Замолити високу Владу, да ово питање ријеша на начин, да православни војени свештеници у Аустро-Угарској буду самостални онако, као што су римокатолички и протестантски и да не буду, као до сада, потчињени духовном вођењу римокатоличких власти.“

VIII. На пошљетку св. Синод је закључио: „У смислу §. 20. Синодскога устава саставити одмах унутрашњи Синодски пословник, који ће опредјелити поступак при Синодским вијећањима и установити сталну норму при вођењу и обављању послова, који по истом уставу спадају у надлежност митрополијске власти.“

Као што дознајемо из поузданог извора, св. Синод ће се састати у прољеће 1897. године, да конкретира односне своје предлоге и оствари донесене на овогодишњем засједању закључке.

„Гл.“

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(На дан св. Преображења). У славу божју и у славу превишњег рођен дана, *Његова* царског и апостолског краљевског *Величанства*, премилостивог нам цара и краља *Франца Јосифа Првог*, служила је *Његова Светшост*, св. Патријарх *Георгије* свечану литургију, уз саслужење г.г. архиман-

дрита беоцинског *Платона Телечког*, протојереја *Јована Јеремића*, протосинђела *Лукијана Богдановића*, јереја *Јована Живковића*, јеромонаха *Илариона Зеремског*, јереја *Стевана Јовића* и јеромонаха *Никанора Чалошевића*, те архиђаконa *Димитрија Бранковића*, протођаконa *Георгија Летића* и ђаконa *Ивана Маширевића*.

По свршеној литургији и освећењу грожда, богослужено је молебствије за *Његово Величанство*, при којем учествоваху још два пароха карловачка протојереј и администратор протопрезвитерата *Василије Константиновић* и *Георгије Поповић*.

Саборна црква је била пуна лојалног карловачког грађанства са представницима свију овде власти, просветних завода и корпорација.

По свршеном богослужењу примила је *Његова Светшост*, преузвишени господин *Патријарх Георгије* у свечаној дворској дворани најниоизнију честитку превишњем рођен-дану *Његова Величанства*. У име грађанства карловачког, свештенства, представника власти, просветних завода и корпорација, честитку је изрекао градоначалник г. *Светозар А. Јанковић*, уз молбу, да *Његова Светшост* благоизволи и ове године, а на дан превишњег рођен-дана бити пред превишњим престолом тумач непоколебиве им верности и оданости *Његову Величанству* премилостивом краљу *Францу Јосифу Првом*, превишњем Му престолу и прејасноме дому. Присутни су бурним клицањем: *Живило Његово Величанство* пропратили изјављену честитку. Ти усклици су тако исто поновљени и после одговора *Његове Светшости*.

У 1/22 сах. био је свечан обед у патријарашком двору, у славу превишњег рођен-дана *Његова Величанства*, при којем је *Његова Светшост* подигла одушевљену здравицу у здравље и славу *Његова Величанства* која је здравица прихваћена бурним усклицима: *Живило Његово Величанство* и певањем „многаја љета,“ а изван двора попраћена је звонењем звона и грувањем прангија.

У очи превишњег рођен-дана био је град осветљен, а особито патријарашки двор. У 8 сати у вече звонила су звона

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

на свима црквама, а изван града грувале су прангије у славу светлога дана коме смо ишли у сусрет.

(Његово Високопреосвештенство Епископ вршачки Господин Гаврило Змејановић) одслужио је у манастиру Хопову божанствену литургију, дана 2. августа, на преслави канделе, посвећене преносу мошти св. архиђакона Стефана, уз асистенцију световног и монашког свештенства, а у присуству многобројнога народа. — **Ѓ.**

(Саборски одбор) сазван је, у седнице ванредног састанка свога, за 19. (31.) август о. г.

(Радња епарх. власти у Новом Саду). *Епархијска конзисторија бачка* одржала је дана 29. јула (10. августа) о. г. под председништвом проте *Јована Бороте*, подпредседника, своју седницу, у којој су реферисани и решени, између осталог, и ови предмети: Препоручене су ради получења држ. припомоћи свешт. удове К. К. и Ј. Ж. обе из Сомбора. — Узети су на знање и објавиће се дотичним отписи високог министарства просвете, по гласу којих је В. В. лично помоћнику у К. 30 фор., Н. Н. парохи у Б. 60 фор., и Ј. М. парохи у Н. С. и А. Ш. лично помоћнику у А. сваком по 137 фор. 50 н. у име држ. припомоћи подељено. — Поводом отписа високог министарства, да је на припомоћ оскудно дотираног свештенства ове епархије 2812 фор. 15 н. одредно и поводом молбе, да му се према тој своти сачини списак дотичних свештеника, — препоручени су 14 оскудно дотираних свештеника за припомоћ. — Пријава епархијског административног одбора против садашњег бођанског настојатеља, због једног од манастира Ковиља путем политичне власти одузетог коња, издата је фискалу на мњење. — Наредена је допуњујућа истрага против Ј. М. В. пароха у К. — Извештаји окр. протопрезвитера о проповедању свештенства у првом тромесечју ове године узети су на знање. — Пријава окр. протепечејског о смрти Ј. Ђ. Јеврића пароха сегединског узет је на знање; за привр. администратора упражњене парохије постављен је Ј. Ш. лични помоћник у А. — Извештаји окр. протопрезвитера сомборског и новосадског о присуствању испитима из веронауке на држ. средњим школама у подручју њихових протопрезвитерата узети су на знање, и вероучитељ на врбашкој полугимназији упућен, да се у будуће прописаног наставног плана придржавати има. — Извештај окр. протопрезвитерата сомборског о посети приликом протопрезв. визитације срп. нар. вероисповедних школа и констатованом успеху из веронауке и слов. језика,

узет је на знање и исти протопрезвитер овлаштен, да неким учитељима и учитељицама, који су нарочити труд око наставе тих предмета показали, признање изрекче. — Извештај извиђачне комисије у предмету спроведене истраге против јером. Г. К. издат је фискалу на мњење и предлог. — Изјасњење окр. протепечејског и тамошњег црквеног одбора на поднесену овамо пријаву у предмету обављеног избора црквењака узет је на знање и избор потврђен. — Подељени су краћи допусти тројници свештеника. — Расписан је стечај на упражњена места систем. парох. помоћника у С. и Ст. Б. — Изјасњење цркв. општине у Ст. П. на поднесени овамо приговор у предмету подељења једног црквеног стола узет је на знање а приговор је одбијен. — Пријава срп. правосл. цркв. општине у С. против тамошњег личног помоћника због неисправног издатог крштеног писма издата је фискалу на мњење.

(Г. Стеван Лазивић) досадањи управитељ срп. правосл. велике гимназије карловачке стављен је, на властиту молбу, у пензију. Г. Лазивић је професоровао у истој гимназији 20 а професоровао и управитељем јој био 22 године. Четрдесет и две, дакле, пуне године, послужно је г. Лазивић српској школи и просвети са врсном својом спремом и неуморним радом, у пуној љубави за свој узвишени учитељски позив и потпуној преданости, напретку и угледу завода, којим је са успехом толико година, ето, управљао. Благодарени му, и са овога места, на свему томе, желимо му од Бога живота и здравља, те прилике, да се још дуго радује напретку карловачке гимназије, коју је тако волео, којој је тако дуго, верно и ревно послужао. Слава му и живио!

(За управитеља срп. правосл. велике гимназије у Карловцима) поставио је патронат исте гимназије, за сада привремено, дугогодишњег јој и врснога професора г. *Василија Вујића*.

(Пчеларски курс и г. Јован Живановић.) Београдски Дневни Лист доноси ову белешку: „На позив управе пчеларско-воћарске задруге у Београду, г. Јован Живановић, професор и чувени српски књижевник и пчелар из Карловаца, дозволио је изаћи на сусрет позиву задругином и примио се, да лично руководи предавањем и очигледном наставом из пчеларства 9. и 10. августа ове године на пчелињаку задругином у Топчидеру. Важност овом курсу повећана је тим, што је истим руководила једна у Српству најјача снага у пчеларству као што је г. Јован Живановић. Ми му и од наше стране искрено захваљујемо на готовости, да послужи унапређењу пчеларства.“

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

(К питању старокатолицизма.) У Петроград-
www.uziceknjars.com „Црквеном Вестнику“ штампано је, у руском
преводу, писмо ректора и професора Атинског уни-
верзитета А. Диомида Киријака уреднику старо-
католичког органа, „Међународни богословски жур-
нал,“ професору Мишо. Нашим читаоцима је познат
и један и други учени професор. (Види 29—31 бр.
Срп. Спона о. г.)

Поменуто писмо је врло интересно. Упознаје
нас са данашњим симпатичким расположењем званич-
не грчке цркве и општим мњењем у Грчкој, које је
спремно изаћи најискренијом готовошћу у сусрет
споразуму са Старокатолицима, а које се нада и ве-
рује, да ће до тога споразума и доћи.

Тај споразум, који би био на велику и вечиту
славу Христове Цркве и њезиног св. Православља,
а без сумње и одлучног утецаја на сједињење у св.
Православљу истинито и хришћански жељено, дао
Бог и Господ наш Исус Христос, да се што пре
изврши и оствари.

Писмо г. Диомида Киријака гласи овако :

Високопоштовани Господине! Ја сам добио ва-
ше писмо. Ступивши у заштиту старокатолицизма
ја сам извршио своју дужност. Истина не треба да
је сакривена. Старокатолике, без основа и против
истине, представиле њихови непријатељи у Атини
као људе, који оставиле православне догме и при-
клонили се протестантизму. Жалити је, што је покој-
ни митрополит, који доби посредно богословско об-
разовање, увучен био у борбу против вас својим
часописом, исто тако као и сам синод прошле го-
дине; а могуће је, да је то био узрок, што је грчка
црква, једина међу православно-источним црквама,
заузела непријатељско становиште према вама. Мој
чланак у „Анапласису“ изменио је ту ситуацију *са
свим радикално*. Опште мњење, које се сад поја-
вило, изразило се *против* непријатеља старокатоли-
цизма. Духовенство и световњаци осудиле нашадаје
на вас као неправедне и такве, који потичу из не-
разумевања ствари. Овдашњи синод *одбацио* је, по-
сле штампаног мога чланка, лист послан од прошло-
годишњег синода министру против богослова, који
је похвалио Старокатолицизам. Он је изјавио та-
кођер, да црквени лист, који је нашао на вас *не
изражава* идеје Синода. Мени је врло мило, што
сам био узрок те пријатне промене. Сад можете би-
ти уверени о *пријатељству и наклоности грчке
цркве*. Дај Боже, да што пре дочекамо остварење
јединства православних и Старокатолика, које ће се
најпосле и свршити, и треба да се сврши, на корист
обе стране, јер и православни и Старокатолици —

оснивају своје исповедање на *истом темељу* т. ј.
на одређењима седам првих васељенских сабора и
на учењу старих отаца васељенске нераздељене
цркве. Ми треба, да се сагласимо још у неколико
пунктова и ја се надам, да ће се све, што ми же-
лимо и остварити. Примите уверење моје искрене
наклоности одани вам А. Дијомид Киријак.

(Одговор на папину енциклику.) Поводом
најновије енциклике папе Лава XIII. „Satis cognitum“
одржан је у 20. јула о. г. у Бечу збор 250 оцу-
номоћених изасланика православних, старо-католич-
ких, реформаторских и англиканских, те је донео ову
резулцију: „Збор представника цркве православне,
старо-католичке, реформаторске и англиканске ис-
казује своје уверење, да се сједињење свију хришћан-
ских цркава може остварити не потчињењем нани,
него сједињењем у духу јеванђелске слободе и брат-
ске љубави.“ Резолуција је примљена једногласно.

(Капела у еписк. двору.) До сада није било ка-
пеле у еписк. двору у Задру за богослужење. По-
треби тој сада је доскочено, и ових ће се дана
почети градити нова капела, која ће, судећи по
нацрту, врло укусно изгледати. Капела ће бити по-
свећена св. архиђакону Стевану.

(Нова црква у Спљету.) Бавећи се 10. и 12.
овога мјесеца у Спљету, Његово Преосвештенство
госп. епископ *Никодим* утврдио је са угледањим
правосл. Спљећанима и са Спљетском епифином, да
се сагради православна црква у ономе граду. Овим
ће се доскочити великој потреби тамошњих право-
славних, који су до сада без своје цркве били.
Спљет је по броју становника први град у Далма-
цији и град будућности, особито сада када се же-
љезницом спаја са Босном. У њему данас није велик
број православних, али кад православна богомоља
ту буде, тај ће се број умножити, навластито из
пограничне Босне, од куда су до сада многи се
устезали да се у Спљет доселе ради тога баш, што
цркве православне ту није било. Свето ово дјело
не ће милостиви Бог оставити без Своје помоћи!

(Српске учитељске школе у Сомбору.) У сеп-
тембру 1895. године одељена је настава приправника
од наставе приправница Приправници су пресељени
у ново велељено здање учитељске школе, које је
Његова Светост патријарх српски Георгије Бранко-
вић о свом трошку и на свом земљишту подигао и
у аманет предао православној српској црквеној оп-
штини, а приправнице су остале у староме здању
учитељске школе. Како је услед захтева в. кр. угар.
министарства просвете по наредби в. Школског Са-
вета тецај наставни у обе учитељске школе са че-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

твртим разредом проширен, то ове 1895/6. школске године није обдржаван испит за учитељско оспособљење, јер су у обе учитељске школе само три нижа разреда постојала, а приправници и приправнице, који трећи разред свршише, имаће идуће школске године у четврти разред прећи, који ће се у септембру ове године отворити. — Уписано је било мушких приправника: у првом разреду 18; у другом разреду само 12; у трећем разреду 19; и тако свега 49. Један ученик трећег разреда још у септембру месецу оставио је школу, а такође је и један ученик првог разреда у децембру из завода истушио, и тако на крају школске године остало је у првом разреду 17; у другом 12; у трећем 18; свега 47 приправника. У женску учитељску школу уписало се у почетку 1895/6. школске године у првом разреду 32; у другом 37; у трећем 37; свега 106 приправница. У течају школске године изостало је из првог разреда 5 ученица; из другог разреда две су ученице изостале, а једна је умрла; из трећег разреда једна је због болести школу оставила и у Карловцима у априлу умрла. По томе на крају школске године било је у првом разреду 27, у другом 34, у трећем 36; свега 97 приправница. Закључни испити држани су у сва три разреда 17., 18., 21., 25. и 26. јунија и то сваки дан пре подне у женској, а после подне у мушкој учитељској школи. На испиту из науке хришћанске и црквенога појања председавао је најчешће г. Љубомир Кунусаревић прота сомборски, а на испитима из свију осталих предмета председавао је управитељ Никола Ђ. Вукићевић. По свршетку испита састављена је разредница приправника и приправница. По владању мушких приправника било је у првом разреду 10 примерних; 2 похвална; 3 уредна; и напоследку два „не свагда уредно“ и то због неоправданих изостајања од школе и од цркве. — У другом разреду шесторица су се владали примерно; двојица похвално; двојица уредно; а двојица „не свагда уредно“. — У трећем разреду деветорица су се владали примерно; петорица похвално; двојица уредно; а један „неуредно.“ По успеху у наукама оцењени су приправници овако: У првом разреду врло добар успех показали су двојица, и то: Драгомир Сиротановић из Српског Сент-Мартона и Јован Удицки из Велике Кикинде, десет приправника први разред свршили су са добрим, а четири с довољним успехом. Један приправник има поновити испит из мађарског језика. У другом разреду врло добар успех показали су: Душан Живић из Српске Боке, Григорије Мирковић из Пивница, Петар Лекић из Баваништа и

Петар Огњанов из Суботице. Један приправник овога разреда свршио је с добрим, а четири с довољним успехом. Тројица имају понављати свој испит и то један из цртања и геометрије, други из геометрије, а трећи из мађарског језика. У трећем мушком разреду врло добар успех показали су: Милан Моцић из Српског Крстура, Радивој Коларић из Сомбора, Сава Канурић из Сомбора, Сава Николић из Српске Неузине, Спасоје Томић из Сомбора и Христифор Свирчевић из Суботице. С добрим успехом свршили су трећи разред петорица, а шесторица с довољним успехом, један има понављати испит из физике и из мађарског језика, а један из црквено славенског језика. — Приправнице у сва три разреда примерно су се владале, само су њих неколико због изостајања од школе и разговарања за време наставе слабије оцењене. Успех у наукама показале су приправнице овакав: У првом разреду одличан успех показала је Јелена Вученовићева из Миклушеваца; врло добар успех показале су у истом разреду: Анђелија Лукићева из Панчева, Вукосава Гајићева, Јелена Јагеровићева и Софија Мрђанова из Сомбора, Зорка Јовановићева из Вршца и Јелена Милутиновићева из Черевиха; добар успех показале су 9, а довољан 4 ученице; пет ученица имају из једног или два предмета испит понављати, а три приправнице због слабог успеха морају први разред понављати. Приправнице у другом разреду показале су овакав успех: Даша Круљева из Мостара и Љубица Јовановићева из Митровице показале су одличан успех; Анђелија Иваншевић из Крчедица, Анастасија Грађанска из Сри. Милитића, Јулија Петровићева из Велике Кикинде, Љубица Деметровићева из Сарајева, Лепосава Благојевићева и Марија Ковачевићева из Сомбора, Марија Милутиновићева из Черевиха, Милева Мишићева из Дивоша и Смиљана Добродолска из Черевиха; добар успех показале су 7, а довољан 12 приправница другог разреда; три приправнице имају из мађарског језика испит понављати, а једна због слабог успеха има други разред понављати. Приправнице трећег разреда показале су овакав успех: Јустина Дурсина из Вршца, Софија Бошковићева из Попинаца и Марија Старчевићева из Руме одличан; Злата Протићева из Товаришева, Зорка Драгојева из Цренаје, Олга Дурсина и Даринка Станивуковићева из Вршца, Катарина Ђурићева из Сурчина и Катарина Шилићева врло добар су успех показале. Десет приправница свршиле су трећи разред с добрим, а 12 с довољним успехом. Четири приправнице овога разреда имају из мађарског језика испит понављати,

(Парох. свештенство и — општински прирез.)

Иако је у овом цењеном листу у овој ствари било речи и то доста исцрпне и јасне, (бр. 10. и 17. 1892.) држимо не ће бити на одмет, ако с две три речи поновимо и подгрејемо ствар, новим прилогом, који ће парох. свештенству добро доћи и бити му при руци, његова равнања ради у овој ствари. Ма да је на основу §. 138. XXII. закон. чл. од 1886. свештенство ослобођено од плаћања општинског приреза на своје парох. сесије, дешавало се и дешава и данас, да се од стране општ. порезног звања ипак прирезује и удара општински прирез на парох. сесије, то или са незнања дотичног порезног чиновника, или са незнања дотичног порезника, који ћутањем и перекламовањем, из године у годину, осветљава ову праксу, законом ето неоправдану. Нисац ове белешке, имао је прилике да у име своје и сабраће му, сваке године у књизи порезници виђа рубрику и то веома замашну (као што је у градовима обично) општинског приреза, те је сваке године морао обавештавати дотичног чиновника и упозоравати га на поменути §. и закон. чланак — али узаман. Нема сумње да ће и на други мести бити сличних прилика у чему нас утврђује и најновије решење вис. кр. уг. минист. унутарњих послова најновијег дат ма, које је без двоумице морало изазвати рекламовање заинтересованих странака. Ово најновије решење оснива се на оном истом §. 138. али је ето поновљено, и ми га дословно доносимо у оригиналу и преводу, те нек се браћа свештеници где им се и сад још општински прирез прошећује знаду равнати, и овим решењем код дотичног порезног звања пораде, да се на основу овога решења прирез општински брише и не прошећује, а ако је уплаћен, да се путем рекламовања потраг заштите. То минист. решење гласи: „A m. kir. ministeriumok elvi jelentőségű határozatai. A lelkészek a lelkészi teendőkért javadalma-zásképen birt ingatlanok után a községi pótdadó fizetése alól mentesek. (A m. kir. belügyminist. 1896. évi 18.033 sz. határozata) Budapest, 1896. július hó 5. Melléklet a „Jog“ számához. — „Свештеници су ослобођени од плаћања општинског приреза на оне непокретности, које за свештеничке дужности, као плату уживају.“ Решење минист. унутар. бр. 18.033. Додатак броју „Јог“ Б. Пешта 5. јула 1896. —и—

Братска молба.

Године 1889. посвећена је на Далматинском Косову нова црква у част светог мученика цара

Лазара Српскога, а у спомен 500-годишњице боја на Косову. Црква је ова, коју народ наш *Лазарицом* зове, постала од оне године народна светиња, којој сваке године на хиљаде Далматинских и других Срба долазе, да одаду част светоме Српском Мученику и да ту потхране своје осјећаје побожности и родољубља. Са грађевинскога гледишта црква је лијена и достојна успомене, којој је посвећена. Али много јој недостаје са стране унутрашњег украса. Нема приличнога светињи иконостаса. Нема свештеничких одјејавија. Нема много и много другог, што би требало да краси таку и толику народно-црквену светињу. А сама црква, осим милостиње побожнога народа, нема никаквих средстава, да свима тим својим потребама доскочи. Међу тијем доскочити им се мора, као што су то признале и изјавиле све оне хиљаде побожнога народа, што се сакупило ове године на Видовдан око Лазарице. Давајући израза том народном гласу, по брачком заједничком договору потписани у име народа, који припада цркви Лазарици, обраћају се молбом на све и свакога, коме је света успомена светог Мученика Српског, да притече у помоћ цркви овој, те даром каквог богатијег и љепшег предмета црквеног, а нарочито новчаним прилогом да потпомогне да црква ова буде у стању украсити себе онако, како јој приличи и као што то заслужује света успомена, којој је иста црква посвећена. Прилоге прима *високопречасна еп. Консисторија у Задру*, а имена приложника штампаће се у „*Гласнику далм. старшине*“ и у „*Српском Гласу*“. Установљено је такођер, да се имена приложника упишу у нарочити *дигитал*, који ће за сва времена изложен бити у самој цркви на угледном мјесту. Што ваље српскога народа успомене светог мученика цара Лазара Српскога и свијест о потреби, да црква посвећена томе светом Српском Мученику буде чим љепша и чим богатије украшена, пружа потписанима наду, да ће ова молба њихова наћи општи одзив, те да ће црква Лазарица много лијених богатих дарова на брзо добити.

На Далмат. Косову, на Видовдан 1896.

Јово Симић, Никола Зарач,
Илија Ченић.

Славним црквеним општинама.

Многе општине траже табаксе за „инвентар српског православа. народно-црквеног коренитог иметка.“

Свима сл. цркв. општинама овим, ради равнања, саопштавамо, да тражени табаци нису штампани, него их, као што дознајемо, имају свака општина за себе сама рубрицирати.

Српска Манастирска
Штампарија.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

**П. н. Господи учитељима
и сл. црквено-школским општинама.**

Саопштавамо, да смо спремили довољан број „Мале Катавасије“ за основне школе, како би могли задовољити све наруџбине, које нам стигну, а које и очекујемо.

„МАЛА КАТАВАСИЈА“

наша је одобрена и прописана

ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

како нашим вел. Школским Саветом, тако и вис. кр. зем. владом у Загребу.

Она је уређена (редигована) као ниједна до сад по стручњацима на то позванима и надлежнима. Стоји само 20 новч. а велика је 8 штампаних табака са јаким корицама и на доброј хартији. Кад се на више купи дајемо 25% рабата.

Молимо п. н. госпуду учитеље и сл. црквено-школске општине, да нас потпомогну својим наруџбама, јер само тако ће се стати на пут увлачењу у школе наше и таквих катавасија, које за школу нису.

Српска Манастирска Штампарија.

ДЕКАМЕРОН

СТО ПРИЧА ОД СТО НАЈСЛАВНИЈИХ ПИСАЦА СВЕТСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ

Уз сурадњу сурадника „Бранкова Кола“

Изашла је прва свеска са овим садржајем:
Утопила се у мору — Испит — Једна влас —
Из мога адвокатисања — Лунка — Замка —
Ти — Излечен — Христова вечера — Дежурни
— Игра с огњем — Да л' то беше љубав.

УПРАВА

Српске Манастирске Штампарије.

ПЕСМЕ ЗА ДЕЦУ

НАМЕЊЕНЕ ОСОБИТО УЧЕЊУ

по

ЗАБАВИШТИМА И ОСНОВНИМ ШКОЛАМА

од

Ив. М. Поповића.

Цена књизи 20 новч. Рабат као и горе.

Изашле су из штампе и могу се добити код нас ове књиге:

ГЛАС ИЗ ЦРКВЕ

ПРОПОВИЈЕДИ

проте Јована Вучковића

проф. богослов. училиштакарловачког.

— Цена је књизи 1 круна. —

ОГЛАСИ.

139 ГРАЂЕВИНСКО-ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 1—2

На темељу одобрења велеславног Архд. Адм. Одбора у Карловци од 26. јуна (8. јула) 1896.

А. О. 662/394 ex 1896. предузеће српска православна црквена општина у Сибачу оправљање своје св. Цркве. По техничком налазу стоји целокупна радња 321 фор. 45 нов. стога се овим позивају сви они који ту радњу предузети желе да на дан дражбе која ће се обавити на лицу места 25. августа (6. септембра) 1896. у 10 сати пре подне доћи изволе.

Дражбовање се на мањак а учесници дражбе имаће 10% од горње своте у име жаобине положити.

У Сибачу, 8. августа 1896.

Младен Небригић,
перовођа.

Елесие Гашић,
председник.

СТЕЧАЈ. 131 1—2

Српска православна црквена општина сентоманска (Bács Szt. Tamás) закључила је, да за своју цркву Христов гроб изградити даде и воћарала је на ту цел 1000 фор.

Који на овај посао рефлектују нека своје детаљне нацрте са прорачуном целокупног посла (столареког, резбарског, златареког и сликарског) председништву ове општине најдуже до 1. (13.) Септембра о. г. припошљу, а 8. (20.) истог месеца у Сентоману у српску читаоницу дођу, где ће се тога дана у 3 часа после подне лицитација реченог посла обавити.

При пошљању нацрта нека сваки назначи, какву награду за исти тражи, за случај, да му се нацрт прими а посао на њему остао не би.

Припослане нацрте могу рефлектантима видети код Председништва од 1. до 8. Септ.

Црквена општина задржава себи право, да посао по одржаној лицитацији према поверењу и скупљем нудиоцу изда.

У Сентоману 3. (15.) Августа 1896.

Председништво цркв. општине.

136 1—1

ГРАЂЕВНО-ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Српска правосл. цркв. школ. општина у Пивница намерава одмах, по истоку овога огласа, предузети оправљање и подизање своје основне школе.

По стручњачком налазу, који је од Славног Епарх. Админ. Одбора бачког у Новом Саду 13. (25.) јула о. г. А. О. 820/301 ex. 1896. одобрен, стоји целокупна радња 2085 ф. 60 н.

С' тога се позивају сви они, који исти посао предузети желе, да на дан дражбе, која ће се у недељу 18. (30.) Августа у 2 часа по подне обавити, доћи изволе.

Дражбовање се на мањак, а шишманлук је 5%.

Црквена општина задржава себи право, да посао према поверењу изда и ономе, који би можда и скупије примио.

Услови и предрачун могу се код потписаног општинског перовође видети.

У Пивница (Бачка) 4. (16.) Августа 1896.

Сава Торњански
учитељ и перовођа.

Вељко Маргетић
председник.

С Т Е Ч А Ј. 123 2—3

Овим се отвара стечај за једног учитеља на српској вероисповедној шесторазредној основној школи у Нађлаку (канадска жупанија).

Плата је у готовом новцу за основну школу 400 фор., за пофторну школу 50 фор. За перовођество 30 фор., гди је дужац све црквено школске општинске писарине извршавати. За годишњи паушал 20 фор.; свега дакле 500 форинти у готовом новцу; даље 6 *фати лаких* или 4 *фата тврдих дрва* од којих се и школа грејати има. Ова дрва свака три месеца у напред добија. Новчана плата напред у месечним оброцима, осим тога слободан стан са једном собом, кујном, шнајзом, таваном, шталом и бантом.

Од великог погребца и парастоса 1 фор., од малог погребца 50 нов., гди позван буде.

Изабраном учитељу спада у дужност деци законом прописане предмете предавати, у цркви при сваком богослужењу у десној певници појати, и децу у црквеном појању поучавати.

Компетовати могу они учитељи који су испит из мађарског језика положили.

Молбенице се имају са нужним сведоџбама упутити на овоместно председништво.

Лична пријава узима се у обзир.

Само изабраном учитељу путни се трошак плаћа.

Рок стечаја траје до 1. септембра т. г, по стар. кал. којег дана ће се и избор одржати.

У *Нађлаку*, 16. јунија 1896. год. држане црквено школске скупштине.

Борислав Фирићански Васа Јосифовић
привр. перовођа, председник.

С Т Е Ч А Ј. 121 2—2

Ради сталног попуњења *учитељског места*, овим се отвара стечај. Плата је следећа: За пофторну школу 21 фор., од 1 пара (сада има 80 п.) 40 нов., 1 осмак жита, $\frac{1}{2}$ осмака кукуруза ситних, 3 сајтлика гра, 5 сајтлика вина; даље 6 ланаца добре земље, $\frac{3}{4}$ ланца ливаде, $\frac{1}{2}$ ланца конопљишта; од великог погребца 50, а од малог 25 нов., од венчанице 50 нов., — даље, стан са две собе, кујном, подрумом, шталом и 300⁰ бантом; па земљу учитељ плаћа порез. Рок стечаја до воздвиженија ч. крета; молбенице треба слати на Лазара Радивојевића председника.

Приметити је, да је општина искала државне припомоћи од 110 фор. и у изгледу је да ће исту припомоћ добити.

Велен, Барана, пошта у месту.

Месни школски одбор.

123 ШКОЛСКА ОБЈАВА. 2—3

У српској учитељској школи сомборској започиње се школска 1896/7. година 1. септембра по ст. календару.

У смислу паредбе Високосл. Школског Савета течај школски траје четири године.

У учитељску школу примају се:

а) за приправнике младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнајесту годину навршили и четврти гимназијални, четврти реални или четврти разред грађанске школе с *довољним* успехом свршили.

Такође могу бити примљени и они, који немају сведочанства од овог разреда, али ће дужни бити овде пријамни испит полагати из науке вере, срп. језика, историје, географије и рачуна у обиму у колико се у грађанским школама исти предмети предају.

б) за приправнице примају се Српкиње православне вере, које су четрнајесту годину живота навршиле и IV. разред српске више девојачке школе с *добрим* успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и други имају пријамни испит из славенског читања, молитава из рачуна и малог црквеног појања овде с добрим успехом положити. — Ученици и ученице из школа, где се не учи српски језик, полажу још пријамни испит из срп. језика, а они који немају оцену из мађарског језика, показати имају да знају мађарски читати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочбу о свршеним горенаведеним или вишим школским разредима.

Они, који су пре једне или више година школу оставили, морају донети са собом сведоџбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом.

Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора да ће их они за време бављења у овом заводу о свом трошку издржавати, па којој изјави мора бити и потврђење местне политичне власти, да су дотични доиста у стању своју обвезу испунити.

Стан и храна само се у приватним кућама, са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору, 1. Августа 1896.

Н. Ђ. Вукићевић,

управитељ српске учитељске школе сомборска

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ. 127 2—2

Потписана црквена општина поново расписује стечај за *учитељско место* на овдашњој српској православној школи. Плата је годишња 100 ф., 20 катастралних ланаца земље, по 1600□ фати, на коју ће општина порез плаћати; слободан стан са две собе, кујном, комором, и повољном бантом.

Учитељу у дужности спада све школеком уредбом и наставним планом прописане предмете предавати, повторну школу одржавати, у цркви редовно појати; децу црквеном појању обучавати, и перо у седницама водити.

Конкурисати могу особљебени за учитеља, који су вични мађарском језику и испит из тог положили. — Рок траје до 29. августа нашег о. г. а избор ће се 30. истог месеца обавити.

У *Бајши* (Бачка) 30. јула 1896.

Црквени одбор

срп. прав. цркв. школ. општине.

124 ШКОЛСКА ОБЈАВА. 2—3

У српску, мушку учитељску школу на крачку уписиваће се учитељски приправници у сва три разреда слиједеће школске године од 29—31. августа, а пријемни испити држаће се од 1—3. септембра т. г. по р. к. сваки пут од 8 до 12 часова прије подне.

Поправни испити обавиће се 4. септембра прије подне. Ко се не пријави најзад до 10. септембра не може бити примљен без дозволе Високог. С. Н. Ц. Школ. Савјета.

Ко жели бити примљен у ову срп. учитељску школу, дужан је подијети управи:

а) Крстни лист, који доказује, да је Србин православне вјере, и да је навршио 15. годину живота.

б) Свједочанство о свршеној доњој реалци, доњој гимназији, реалној гимназији, потпуној вишој основној или овима одговарајућој школи, са најмање довољним успјехом.

в) Лијечничко свједочанство да је душевно и тјелесно потпуно здрав и за учитељско звање способан.

Пакрац 28. јула (9. августа) 1896.

У права.

E. 839/L. 125 ex 1896. 133 1—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на *два парохијска места* III. и IV. класе у Опаву (торонтал. жупанија). Молбенице ваља потписаној управи послати до 8. (20.) септембра 1896.

Из седнице епарх. Конзисторије, држане у Вршцу 24. јула 1896.

Епархијска конзисторија вршачка.

Ad K 985/187 ex 1896.

137 1 3

СТЕЧАЈ

На упражњено место систем. парох. помоћника при св. Претечевој цркви у Сомбору, са којим је скопчана плата III. разреда и 300 фор. у име сесије, овим се расписује стечај с том примедбом, да се за сада укупна сума плате у смислу алии. 2. §-а 31. I. Д. прев. кр. рескрипта од 10 авг. 1868. на једнаке делове међу сомборско парох. свештенство дели.

Компетенти имају своје правилно инетруисане молбенице путем својих претпостављених власти овамо до 22. септ. (4. окт.) о. г. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке у Новом Саду 29. јула (10. авг.) 1896. држане.

Епарх. конзисторија бачка.

135 СРПСКИМ РОДИТЕЉИМА. 1—1

Уписиваће ученица у српску вишу девојачку школу у *Панчеву* за идућу школску 1896/97. годину почиње 1. Септембра и траје до 6 Септ. по нов. кал., а 7. истога месеца отпочињу редовна предавања.

У ову школу примају се девојчице, које су навршиле 10-у годину живота свога а свршиле су четири разреда осн. народ. школе најмање са довољним успехом или које покажу на пријемном испиту успех, који одговара успеху из четири разреда основне народне школе.

Ученице из V. и VI. разреда основне народне школе могу бити примљене у старије разреде ове школе, ако на пријемном испиту покажу да су научиле бар са довољним успехом и по плану за срп. више дев. школе све оно, што би у пређашњем разреду у срп. вишој дев. школи биле научиле.

Ученице, које први пут у овај завод ступе, плаћају 1 фор. (2 круне) уписнине, а осим тога плаћа свака у име школарине за целу годину 5 фор. (10 круна), односно 2 фор. 50 новч. (5 круна) по течају. Осим тога дужна је свака ученица без разлике да при уписивању положи још 15 новч. (30 потура) као прилог у државни мировински учитељски фонд.

Сиромашне а добре ученице ако своје сиромаштво званичном сведоџбом исекажу, могу бити од школарине ослобођене.

Који родитељи или старатељи желе своје женско дете послати овамо, умољавају се, да понесу са собом детиње крштено писмо, школску сведоџбу од последње године и имају да исекажу да ли су детету у своје време каламђење кравље богиње. *Даље се родитељи са стране умољавају, да се у погледу стана и прешитања изволе обратити на управу ове школе, која ће им у ту цел' више бољих и одличнијих куќа препоручити.*

У Панчеву, 20. јулија (1. авг.) 1896.

Јован Поновић
управитељ.

СТЕЧАЈ

118

Овим се отвара стечај на *учитељско место* у Црној Бари, на срп. вероисповедној школи.

Плата је учитељу 300 ф., коју плату учитељ квартално унапред прима. За пероводство један празан гронт од пол ланца; од погребга где позван буде 1 фор.; огрева колико устреба, у новој лепој школи стан са две патосане собе, кујном и шпајзом. Само оспособљени учитељи узеше се у обзир.

Молбенице ваља слати на цркв. школски одбор до 15. августа о. год. када ће се и избор обавити.

Из седнице цркв. школ. одбора држане у Црној Бари (Feketetó) 20. јула 1896.

Ђурица Вујић,
школ председник.

СТЕЧАЈ

125 2—3

На упражњено учитељско место на вероисповедној школи овоместној.

Плата је учитељу 40 фор., коју ће изабрани учитељ месечно у напред уредно из цркв. богајне добивати, од погребга где позван буде 50 повч., такође и од сваког парастоса и слободан стан са пространом баштом.

Желимо, да је свршени приправник сомборске учит. школе, да је испит из мадарског језика положио и да своје уредно ништруиране молбенице преко Сл. Еп. Школског Одбора вршачког овамо нама пошаље. Дужност ће изабраног бити осим прописаног школског рада, у цркви певницу држати, децу у пјенију обучавати, при сваком богослужењу на и у частне посте при пређеосвећеним литургијама са децом учествовати. Првенство ће имати они, који се лично пријавили буду. Примећавамо, да нам је храмовни дан Велика Госпојина. Молбе невршених молитеља не ћемо у призрење узимати.

Из седнице школ. одбора у *Денти* 28. јула 1896. држане.

Чедомир Удицки
парох. адм.

Светозар Стапојев
председник.

СТЕЧАЈ

120 2—3

Овим се расписује стечај за *учитеља* на срп. прав. основној школи у *Гламоцу* (Босна).

Плата је у готовом 550 фор., слободан стан и огрев.

Учитељу спада у дужност све законом прописане предмете у школи предавати, децу у црквеном пјенију поучавати и у цркву водити, у цркви појати и у општинским седницама перо водити.

Молитељи имају бити Срби, прав. вере и потпуно оспособљени учитељи а који буде изабран добија још и 50 фор. путна трошка.

У *Гламоцу*, 20. јула 1896.

Српска правосл. општина.

129

ГИМНАЗИЈСКА ОБЈАВА. 2—2

Школска година 1896/7. почеће се 1. септембра 1896. по нов.; 28 29. и 31. августа биће поправни испити, уписиваће се ученици и примаће се у I разред, који докажу крштеним писмом да су навршили 10 годину; а полагаће пријамни испит само они, о којима се са основном буде сумњало да ће моћи напредовати.

У остале разреде примаће се на темељу школске сведоџбе.

Уписнику ф. 2·10 плаћају само пови ученици; школарицу 12 фор. на год. сви, осим тога 1 фор. на библиотеку при уписивању.

Ученици похвалног владања и доброга успеха у наукама могу поднети молбеницу, сведоџбу школску и сиромаштва преко директора гимназијском патронату до конца месеца септембра ради опроста од плаћања школарине и могу бити опроштени само доиста сиромашни ученици са сведоџбом I. реда са одликом, доброга I. реда, то јест без једне опене довољне, само за једну годину односно за један течај, ако би дотични ученик у II. ред пао. Сведоџба сиромаштва не сме старија бити од године дана Првошколцима не опрашта се школарина за I. семестар.

Необлигатни предмети предају се ученицима од IV. до VIII. разреда. Родитељима је дужност да своју децу сами овамо доведу, а тако исто да им сами погоде стан уз дозволу директорову.

У Карловцима 10. августа 1896.

Директор.

Бр. 23—896.

СТЕЧАЈ

128 2—2

На овдашњој српској православној вјероисповедној школи, има се са 1. септембром т. год. мјесто учитеља поунити.

Плата годишња јест 400 фор., станарине 10) фор., те ини приходи од водице, сировода и т. д.

Дужност је учитеља осим школске службе појање у цркви, подучавање ученика више пучке школе и српске школе у црквеном појању, вођење пероводства и рачуноводства ове општине.

Патјенатељи имају своје ваљано ништруисане молбе на потписано предеједништво ове општине, што скорје поднијети

У *Костајници*, 1. (13.) августа 1896

Предеједник срп. прав. црквене општине

Перо Трифић

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

СТЕЧАЈ. 116 3-3

Овим се расписује стечај на учитељско место на српској вероисповедној школи у Пађали (тем. вармеђа).

Плата је учитељу 235 фор. у готовом; 40 ф. у име огрева, 25 фор. за пероводство, 50 кббли чиста жита, то јест: 31 хекто и 31 литра; пристојан стан с баштом код стана од по ланца, а изван села по ланца баште, 4 ланца ораће земље на коју сам учитељ порез плаћа.

Учитељу ће спадати у дужност све прописане предмете предавати, у цркви редовно са десне стране појати и децу у црквеном појању обучавати.

Од учитеља се иште да је испитан учитељ и да је испит из мађарског језика положио.

Неиспитани учитељи не ће се никако у обзир узети. Молбенице, снабдевене сведоџбом оспособљења и сведоџбом о моралном владању, ваља послати подписаном николском председнику до 15. августа по ст. календару, а избор ће се одржати 18. августа по ст. кал. Иште се и лична пријава.

Из седнице цркв. школског одбора држане у Пађали 20. јула 1896.

Вељко Анчић
привр. перовођа.

Мита Анчић
председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ. 126 2-3

Овим се расписује стечај за учитеља III. и IV. разр. мешовите школе у *Товаришеву*. Учитељске дужности у школи и цркви прописане су Школ. Уредбом, а плата је ова: за редовну школу 400 фор. и 30 фор. за перовођество; стан и сламе за огрев колко је потребно; од укопа где позван буде 1 фор.

Молбенице ваља послати до 25. августа о. г. а жеља је општине, да се молиоци, ако је могуће лично прикажу.

У *Товаришеву*, 28. јула 1896.

Тона Пивареки
школ. председник.

Ad K 707/188 ex 1896.

138 1-3

СТЕЧАЈ.

На упражњено место систем. парох. помоћника у Ст. Бечеју, са којим је склопчана плата II. разреда и сесија у натури, овим се расписује стечај с том примедбом, да ће новоизабрани систем. парох. помоћник евентуално имати половину свију с тим местом склопчаних прихода садањем администратору упражњене парохије те уступити, док се истоме друго место одредења нашло и одредило не буде.

Компетенти имају своје правилно инструпане молбенице путем претпостављених власти до 22. септембра (4. октобра) о. г. овамо поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије бачке у Новом Саду 29. јула (10. августа) 1896. држане.

Епарх конзисторија бачка.

СТЕЧАЈ. 132 1-3

На новоустановљено *учитељско место* на срп. вероисповедној школи у Фелдварцу (бачком) расписује се стечај.

Годишња је плата учитељу 400 ф. (а у изгледу је, да ће се плата у скоро са 144 ф. 50 н. повисити, пошто сви местни учитељи такве плате уживају); у име стана 100 фор; у име зимњег огрева 50 фор; за чистиће школе 30 ф. и за писарину 10 фор. 50 н.

Изабрани учитељ имаће све школ уредбом прописане предмете предавати у опим разредима, које му местни школеки одбор доделио буде. — Осим тога дужан ће бити за ту наплату пофторну школу држати и недељом и празником као и на пређе-освећеним литургијама у једној певници појати и сву старију мушку децу у црквеном појању обучавати.

Жели се, да се дотични лично пријави и да је поталном појању вичан.

Молбенице са сведоџбама ваља упутиати на местни школеки одбор.

Рок за поднашање молбеница је 4 недеље од дана првог увршења овог стечаја у званични лист „Српски Сион“.

Из седнице школског одбора, држане у Фелдварцу 28. јула (9. августа) 1896.

Богдан Поповић
општ. перовођа.

Стеван Кирић
председник.

СТЕЧАЈ. 134 1-2

Оставком госп. учитеља Јеврема Милошева упражњено је *учитељско место* на срп. вероисп. мушкој четвороразредној школи, на које се овим стечај отвара.

Са истим местом склопчана су ова берива: 400 фор. које у месечним ратама у напред прима као и за пофторну школу 40 фор., 5 катастралних јутара ораће земље у једном комаду, на коју учитељ порез плаћа. Стан са две патосане собе, јеловник и велика башта од 600 кв. хвати, од које половина засађена је виновом лозом. Поред тога 5 фор. паушала и 25 фор. за перовођество и рачуновођество. Од укопа где позван буде 50 н. а кад се у цркву носи 1 фор. Огрева у слами колико буде требало.

Изабраном учитељу спадаће у дужност школ. уредбом прописане предмете предавати, децу у појању учити и у недељне и празничне дане десну певницу држати.

Молитељи имају добро инструпане молбенице са нужним сведоџбама снабдевене на подписани школ. одбор послати и доказати, да је учитељску школу сомбореку редовно свршио и испит из мађарског језика положио. Лична пријава узмеће се у обзир.

Рок стечаја траје до 18. августа по ст. кал. када ће се и избор обавити.

Из седнице мест. школ. одбора држане у Оросламошу 28. Јула 1896. год.

Мест. школ. одбор.

ДАЉЕ У ДОДАТКУ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

СТЕЧАЈ 108 3—3

На новоустановљено учитељско место на срп. вероисповедној школи овде расписује се стечај. Годишња је плата учитељу 500 фор. или 1000 круна и 8 мет. тврдых дрва; даље слободан стан у новој школи са три собе, предсобљем, кујном, комором, подрумом, шуном и шталом; ван стана четврт јутра баште и 1 фор. од погребга где буде позван.

Изабрани учитељ имаће све школ. уредбом прописане предмете предавати у оном разреду, који му оvd. школ. одбор доделио буде. Осим тога дужан ће бити повторну школу држати и недељом и празником као и на пређе-освећеној литургији у цркви појати. — Жели се, да је дотични учитељ и ноталном појању вичан.

Молбенице са сведоџбама ваља упутити на месни школ. одбор.

Рок стечаја је до 29. августа (10. септембра) ове год.

Из седнице школ. одбора, држане у Госпођинци 14. (26.) јула 1896.

Мита Пејић
перовођа.

П. Теофановић
председник.

Бр. 189.—1896.

106 3—3

СТЕЧАЈ.

У смислу правила задужбине Атанасије П. Гереског расписује се овим стечај на два штипендијска места по 150 фор. на годину.

Ову штипендију уживају само ученици ове гимназије, Срби правосл. вере из Беча, Трета и краљевине Далмације.

Молитељи имају поднети своје молбенице потписаној управи гимназијској најдаље до 8. (20.) септембра о. г. и прикључити им школске сведоџбе од последње две године, сведоџбу сиромаштва, сведоџбу лекарску и крштено писмо.

У Новом Саду, 20. јулија (1. августа) 1896.

Управа срп. вел. гимназије.

СТЕЧАЈ. 113 3—3

На упражњено учитељско место на срп. православној вероисповедној школи у Српском Сент Мартону. Плата је 450 фор., месечно у напред, 5 фор. у име паушала, 10 ф. као перовођа, 4 хв. дрва, 3½ ланца ораће земље на коју учитељ порез плаћа, од погребга где позван буде 50 н., 6 великих подвоза преко године, слободан стан који се састоји из две собе, кујне, коморе и полак баште.

Дужности су учитеља школ. уредбом од год. 1871. одређене, а доказати има да је испит из мађарског језика положио; у цркви појати и децу у црквеном појању учити и повторну школу држати. Рок пријаве до 15. августа ове г. када ће се и избор обавити.

Из ванредне седнице школског одбора држане 20. јула 1896. у Ст. Мартону (Szerb Szent Marton).

Настас Поповић
перовођа.

Васа Петровић
парох и председник.

Бр. 190.—1896.

107 3—3

ОГЛАС.

Уписивање ученика за школску годину 1896/7. на овдашњој срп. вел. гимназији почиње 1. септембра по рим. кал.

У I. разред примају се ученици на основу сведоџбе од IV. разреда основне школе, или на основу пријамног испита; у остале разреде на основу сведоџбе од нижег разреда.

Сви ученици без разлике плаћају по 2 фор. уписне таксе, по 1 фор. на библијотеку, по 3 ф. за „Sanitas“ и по 70 новч. на друге потребе. То се плаћа при уписивању и од тог се нико не опрашта. Школарине плаћа сваки ученик по 15 фор. на годину. Од плаћања школарине могу бити опростени они ученици, који докажу сведоџбом школеком, да се добро владају и да у наукама добро успевају.

31. августа држаће се поновни испити. По закључку професорске конференције од 18. новембра 1884. бр. 46. и одобрењу тога закључка од стране вел. Патроната ове гимназије од 10. (22.) децембра 1884. бр. 139/140. губе право на понављање испита они ученици, који на горе означени термин не дођу, да понове испит.

Из прихода од светосавских беседа уживаће и идуће школске године њих 14 ученика ове гимназије по 10 фор. месечно припомоћи.

У Новом Саду, 20. јулија (1. августа) 1896.

Управа срп. вел. гимназије.

СТЕЧАЈ. 112 3—3

Овим се поново отвара стечај на упражњено учитељско место вероисповедне школе у *Липови* — барањске жупаније. Плата је учитељска: годишње у готовом 340 ф. а. вр., 6 (шест) ланаца добре ораће земље, на коју сам учитељ порез плаћа, 4 хвата тврдых дрва за своју и школу потребу; стан састојећи се из: 2 патосане собе, 2 кујне, спајза, подрума, штале и уз стан врт од ¼ ланца; затим за перовођство 12 фор. а од венчаница, укупа и нарастаса по 20 новчића.

Учитељу у дужност спада, како посведневну, тако и повторну школу по наставној основи за вероисповедне школе од 25/IV. 1895. бр. III. С. 80/94. тачно вршити, у скупшт. и одборским седницама перо водити, у цркви појати; у појединим цркв. функцијама уз свештеника суделовати и децу у појању обучавати.

Који жели ово место получити, дужан је доказати са молбеничним прилозима: да је Србин правосл. вере, да је учитељску школу свршио, и да има оспособљење из мађарског језика.

Рок пријаве 4 недеље по првом уврштењу овог стечаја у „Српскоме Сиону“.

Молбенице имају се председништву школ. одбора доставити.

У *Липови*, (последња пошта Безедек) 23. јула 1896.

Цркв. Школски Одбор.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ. 115 3—3

Овим се отвара стечај на ново-установљеној српској вероисповедној школи у Батањи, за I и II разред основне школе.

С овим местом скончана је плата: у готовом новцу 400 фор. (800 круна); у нарави леп удобан стан из две собе, кујне, коморе (шпајза), подрума, шуне, штале и 200□хвати баште уз стан; 6 (шест) хвати тврдих дрва с подвозом, од којих је учитељ дужан и школу грејати: у име реквизиита 17 фор. 50 нов.

Дужности учитеља, осим уредбама и наредбама прописаним, јесу: држање леве певнице преко целе године, као и средом и петком часног ускршњег поста.

Молбенице, са нужним сведоџбама и доказима о оспособљењу о свршеним преднаукама, да је дотични сомборску препарандију свршио — евентуално и о досадањем делању у школи — као и о оспособљењу за мађарски језик, ваља слати на овом срп. цркв. школску општину, односно на потписаног председника.

Рок стечају је, до 18. (30.) августа 1896.

Тражи се и лична пријава.

Из ванр. вел. скупштин. седнице, држане у Батањи 21. јула 1896.

Јован Пандо

председн. срп. цркв. школ. општине.

НАТЕЧАЈ. 117 3—3

Овим се отвара натечај за једног учитеља српско-православној четворо-разредној основној школи у Жупањцу (Босна) са годишњом платом од 500 фор. а. вр., станом, огревом, баштом и путног трошка 25 форинти.

Учитељ треба да је Србин православне вјере и да је свршио учитељску школу. Поред наставе у школи дужан је подучавати децу црквеном пјевнију, пјевницу у цркви држати и бити перовођа општински и друго што му буде општина налагала служити.

Ко жели ово мјесто заузети мора своје свједоџбе о свршеним наукама са молбом потписаној српско-православној црквено-школској општини до 10. (22.) августа, а уз то и сведоџбу о морално-политичком владању, послати.

Жупањац 22. јула 1896.

Српско-православна
црквено-школска општина.

СТЕЧАЈ. 130 2—2

На упражњено учитељско место на срп. православној народној школи у Саки овим се отвара стечај.

Плата је годишња од сваког пара 40 новч., 1 осмак жита, $\frac{1}{2}$ осмака кукуруза и 1 литру пасуља, пари има 40; интерес од 701 ф., које износи 56 ф. и 8 новч., 14 катастралних лацаца и 1586□хвати земље која носи 150 ф. годишње, на коју парез и еквивалент учитељ плаћа. За тим 2 хвата дрва, слободан стан с баштом, 5 ф. за пероводство и од сваког погребца где позван буде 50 новчића.

Учитељу у дужност спада: све школском уредбом прописане предмете предавати, пофторну школу држати, перо у црквено-општинским седницама водити, у Грабовачкој манастирској цркви за левом певницом појати, и децу у појању обучавати.

Компетовати могу само они Срби оспособљени учитељи, који су потпуно вични мађарском језику.

Рок стечају 18. (30.) август.

Местни шк. одбор у Саки (Tolna megye п. р. Mórágú) 25. јула 1896.

Председник школског одбора
Милан Веменац.

СТЕЧАЈ. 111 3—3

На упражњено место у срп. Елемиру отвара се стечај за учитеља на два разреда срп. вер. мушке школе.

Плата је учитељу 400 фор. а. вр., за повторну школу 30 фор., у име паушала 8 фор., леп стан са три собе, кујном и другим потребним стајама, уз то још и врло леп врт, 4□хвата сламе, од укуна где позват буде има 1 фор.

Изабраном учитељу спада у дужност: школ. деци законом прописане предмете предавати, у цркви за певницом појати и децу цркв. појању обучавати.

Компетовати могу они, који су учитељску школу у Сомбору свршили, и испит из мађарског језика положили.

Молбенице се имају са нужним сведоџбама упутити на овоместног председника.

Рок стечају 8. (20.) септембра 1896. када ће се и избор обавити.

Из скупштинске седнице држане у срп. Елемиру 1896.

Жива Мијатов
председник.

Претплата, огласи, стечајски и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајске плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.